

Tietotekniikan liitto ry

IT-ura-tutkimus 2013

18.9.2013

18.9.2013

Sisällysluettelo

1. Yhteenveto	3
2. Yleistä	4
2.1 Tutkimuksen tausta	4
2.2 Tutkimuksen tavoite	4
2.3 Tutkimusasetelma	4
2.4 Tulosten edustavuus, ikävakiointi	4
3. Taustatietoja	6
4. Palkkaus ja siihen vaikuttavia tekijöitä	9
4.1 Palkkajakaumat	9
4.2 Palkka ja sukupuoli.....	11
4.3 Palkka ja ikä	12
4.4 Palkka ja peruskoulutus	13
4.5 Palkka ja pääasiallinen työtehtävä	14
4.6 Palkka ja työpaikan sijainti	15
4.7 Palkka ja työnantajan päätoimiala	16
5. Kouluttautuminen työn ohessa	17
5.1 Mahdollisuudet ammattitaidon ylläpitämiseen	17
5.2 Lisäkoulutuksen tarve	18
5.3 Sertifikaattien suorittaminen.....	18
6. Työajan jakautuminen työskentely-ympäristöittäin	19
7. Tyytyväisyys työhön	21
8. Toimintatapojen muutos	22
9. Suhtautuminen yrittäjyyteen	23

18.9.2013

1. Yhteenveto

Tietotekniikan liiton perinteinen palkkatutkimus suoritettiin keväällä 2013 yhteistyökumppanina Tietokone ja 3T. Palkkatutkimusta on toistettu 80-luvun alusta alkaen 1–2 vuoden välein ja tuloksista on saatavissa vertailukelpoisia tietoja vuosilta 2005–2013.

Vuoden 2013 tutkimus antaa IT—ammattilaisten arjesta kuvan, joka keskiarvojen tasolla poikkeaa edellisistä vuosista vähemmän kuin vuoden mittaan kuullut synkät talousuutiset olisivat antaneet aiheen odottaa. Palkatkin ovat jatkaneet nousuaan, tosin nousuvauhti on hidastunut merkittävästi aikaisemmista vuosista.

IT-ammattilaisten peruspalkkojen keskiarvo on noussut 2012–2013 3 % ja kokonaisansioden keskiarvo 2,6 %. Kokonaisansioon luetaan kuukausipalkan lisäksi luontaisedut, ylityökorvaukset ja vastaavat lisät, ei kuitenkaan vuositasolla maksettavia bonuksia. Keväällä 2013 keskimääräinen peruspalkka oli 4 311 ja kokonaisansiot 4 537 euroa kuukaudessa. Suunta on ollut, että peruspalkka muodostaa entistä suuremman osuuden kokonaisansioista ja palkanlisät ovat pienentyneet.

Palkkaan vaikuttavat merkittävästi mm. ikä, peruskoulutus, työtehtävät ja työpaikan sijainti. Sen sijaan sukupuolten palkkaerot ovat muihin aloihin verrattuna pienet, mistä ala voi olla jopa hiukan ylpeä. Tässä tutkimuksessa naisten ja miesten keskimääräisten peruspalkkojen suhde oli tämän tutkimuksen aineiston perusteella 0,93 eli "naisen euro" on 93 senttiä. Kokonaisansioden kohdalla vastaava suhde on hiukan pienempi, noin 0,91. Suhdeluvut pysyttelevät tutkimuksesta toiseen 0,90 paremmalla puolella, joten johtopäätöksenä säilyy, että IT-ala on palkkauksen suhteen erittäin tasa-arvoinen. Tässä raportissa analysoidaan palkkaan vaikuttavia tekijöitä askelta pitemmälle kuin aikaisemmissa tutkimuksissa on ollut mahdollista. On kuitenkin muistettava, että syy-seuraussuhteiden päättelemisen tilastollisen aineiston pohjalta on vaikeaa.

Yliopistokoulutuksen tuoma etu kokonaisansiossa on 500 euroa verrattuna ammattikorkeakoulu- ja 700 euroa opistotaustaisiin nähden. Myös työn ohessa kouluttautuminen näkyy palkkapussissa, ammatillisen sertifiikaatin suorittaneiden keskimääräinen kokonaisansio on 500 euroa korkeampi kuin muilla.

Suomen 95 000 IT-ammattilaisen toimenkuvat ovat moninaiset. Monien mielessä alaa edustavat hiukan stereotyyppisesti ohjelmoijan ja mikrotukihenkilön ammattikuvat, jotka kuitenkin muodostavat nykyisin melko pienen osan kokonaisuudesta. IT-ammattien kokonaisuus saattaa olla vaikea hahmottaa jopa IT-ammattilaisellekin ja siksi jotkut tulokset saattavat olla yllättäviä.

Tutkimuksessa mitattiin tällä kertaa myös työajan jakautumista eri työympäristöjen kesken ja erityisesti ns. epätyypillisten työympäristöjen kuten kodin osuutta. Kotona työskentely onkin yleistä: 70% tekee ainakin jonkin verran työtä kotona. Osuus viikkotunneista ei kuitenkaan yleensä ole suuri vaihdellen tehtäväalueesta riippuen 6–18% välillä. Työ kotona näyttää olevan usein ylityön luonteista siten, että pisimpiä työviikkoja tekevät raportoivat tekevänsä paljon työtä kotona.

18.9.2013

2. Yleistä

2.1 Tutkimuksen tausta

Tietotekniikan liitto (TTL) ja Tietokone/3T suorittivat keväällä 2013 perinteisen palkkatutkimuksen, jonka tiedot kerättiin nettikyselynä touko-kesäkuussa. Edellinen vastaava tutkimus suoritettiin samaan aikaan vuonna 2012. Tutkimuksissa on kartoitettu palkkojen lisäksi myös työtyytyväisyyttä, työn ohessa tapahtuvaa koulutusta, urakehitystä sekä vaihtuvia, tutkimusaikana ajankohtaisia ilmiöitä. Tällä kertaa selvitettiin IT-ammattilaisen työajan jakautumista eri työympäristöjen kesken.

Tässä raportissa kuvataan perustuloksia yleisellä tasolla.

2.2 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on seurata Suomen tietotekniikka-ammattilaisten ansiotason, tehtävien ja työolojen kehitystä. Haastattelun perusjoukko on TTL:n henkilöjäsenet (lähes 20 % kaikista Suomen IT-ammattilaisista). Käytettävissä olevien vertailutietojen perusteella TTL:n jäsenkunta näyttää edustavan melko hyvin Suomen kaikkien IT-ammattilaisten populaatiota lukuun ottamatta ikä-kaumaa. TTL:n jäsenistössä vanhemmat ikäluokat ovat yliedustettuja ja iän korrelaatio esimerkiksi palkan kanssa on tunnetusti positiivinen. Tästä syystä tutkimusotoksesta laskettuja tunnuslukuja ei julkaista sellaisinaan vaan ne yleistetään kaikkia Suomen IT-ammattilaisia koskeviksi arvioiksi painottamalla vastauksia vastaajan iän mukaisella kertoimella.

2.3 Tutkimusasetelma

Tutkimuksen teknisestä suorituksesta vastasi tällä kertaa Tietotekniikan liitto ja tutkimus toteutettiin internet-kyselynä.

Kaikille TTL:n henkilöjäsenille, joiden sähköpostiosoite oli tiedossa, lähetettiin sähköpostikutsu osallistua tutkimukseen 27.5.2013. Sähköpostikutsuja lähetettiin yhteensä 10 176 kpl. Kyselyyn vastasi yhteensä 2 217 henkilöä, joka oli jokseenkin sama määrä kuin 2012.

Vastausprosentiksi muodostui näin ollen 22 % eli suunnilleen sama kuin kahtena edellisellä vuonna (30 % vuonna 2009). Vastausaktiivisuus on vuosien mittaan laskenut mutta sitä voidaan edelleen pitää tämän tapaisessa tutkimuksessa tyydyttävänä. Työelämän ulkopuolella vastaajista oli 85 henkilöä.

Palkka-analyysyjä varten vastanneiden joukosta poistettiin ne, jotka eivät ole työelämässä mukana sekä muutama, joilla oli ilmeisiä puutteita tai virheitä palkkatiedoissa. Ikäpainotuksen soveltamiseksi jouduttiin lisäksi poistamaan vastaajia, jotka eivät olleet ilmoittaneet syntymävuottaan. Palkka-analyysiin jäi 2 103 vastaajaa.

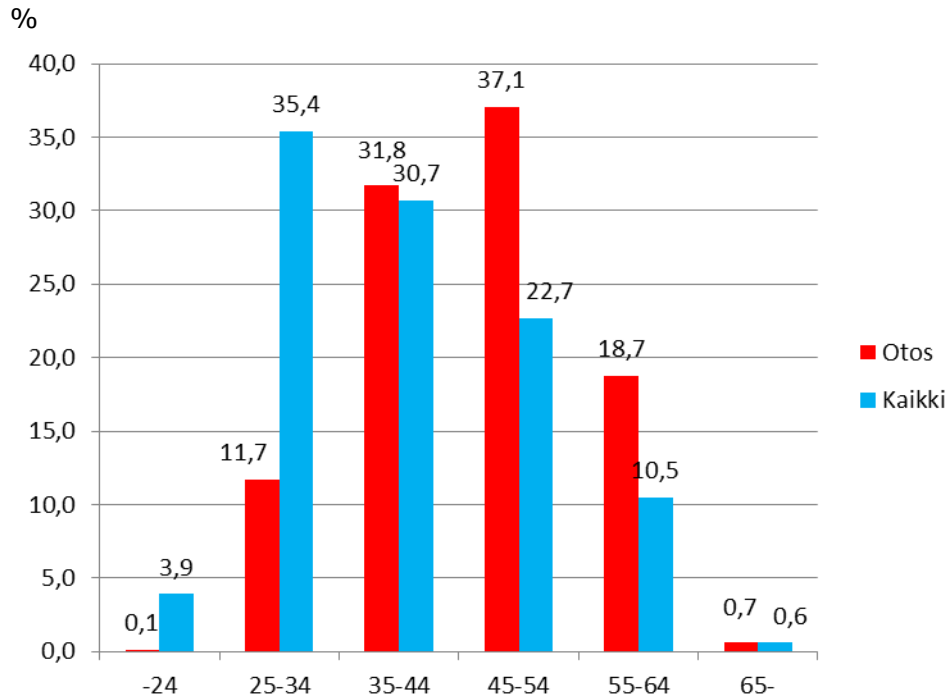
2.4 Tulosten edustavuus, ikävakiointi

Seuraavassa tarkastellaan tutkimukseen vastanneita verrattuna Suomen kaikkia noin 95 000 IT-ammattilaista ("Kaikki") koskeviin tietoihin, jotka on poimittu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta. Myös työvoimatutkimus on otospohjainen, täydellistä ajantasaista rekisteripohjaista tietoa ei ole.

Sikäli kuin on pystytty analysoimaan, TTL:n henkilöjäsenet edustavat kohtuullisen hyvin Suomen IT-ammattilaisia kokonaisuudessaan, paitsi ikärakenteeltaan. Jäsenten keski-ikä on pitkään ollut kaik-

18.9.2013

kien ammattilaisten keskiarvoa korkeampi ja on edelleen, vaikka viime vuosina ero onkin hiukan pienentynyt.

Kuva 1: IT-ammattilaisten ikäjakauma otoksessa verrattuna kaikkiin IT-ammattilaisiin (Kaikki = Tilastokeskuksen aineisto)

Nuorimpien ikäryhmien aliedustus on erittäin jyrkkä ja vastaavasti vanhemmat ikäluokat ovat yliedustettuja.

Jotta tulokset voitaisiin yleistää, ne on laskettu ikäryhmittäin ja painotettu Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen aineistosta lasketun ikäjakauman mukaisesti eli ikävakiointi. Ikävakiointi on käypä tilastollinen menetelmä tarkasteltaessa iän kanssa korreloivia tietoja.

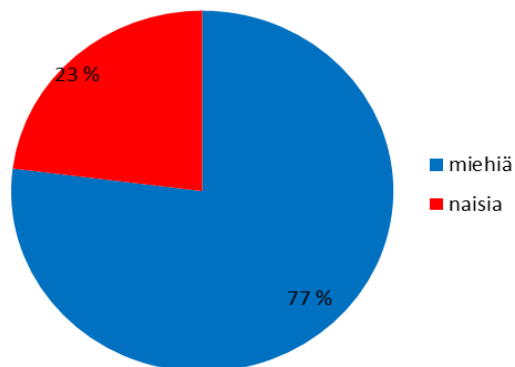
Kaikki seuraavassa esitettävät IT-ura -tutkimuksen tulokset ovat ikävakioituja ja niillä siis kuvataan Suomen kaikkia IT-ammattilaisia.

Poikkeuksena edellisestä ovat uudet analyysit kohdissa 4.4, 4.5 ja 5.2, joilla tutkitaan palkkaan vaikuttavia tekijöitä. Niissäkin käytetään ikävakiointia, mutta sitä käytetään keinona parantaa tarkasteltavien tunnuslukujen vertailukelpoisuutta, ei keinona yleistää otoksesta laskettuja lukuja.

18.9.2013

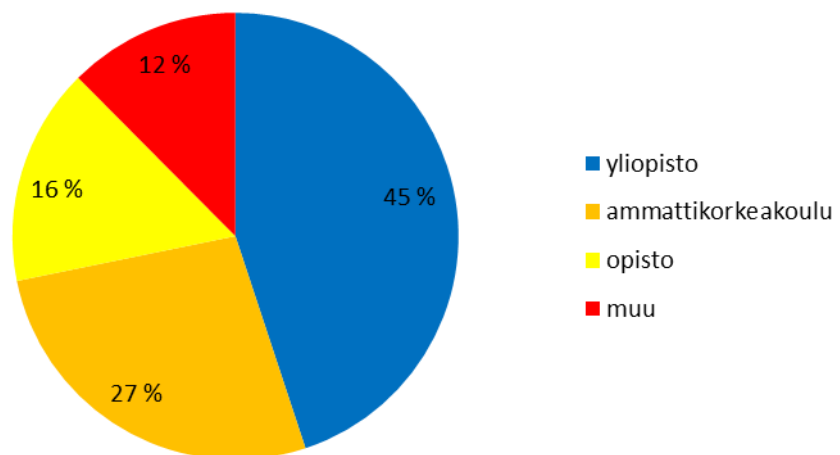
3. Taustatietoja

Tietotekniikan varhaisina vuosina naisten osuus kasvoi hiljalleen ja saavutti noin 30 % tason vuoden 1980 paikkeilla. Sen jälkeen luku on hiukan laskenut, koska alalle tulevien joukossa naisia on entistä vähemmän. Nyt naisten osuus on 23 %:

Kuva 2: IT-ammattilaiset 2013 sukupuolen mukaan

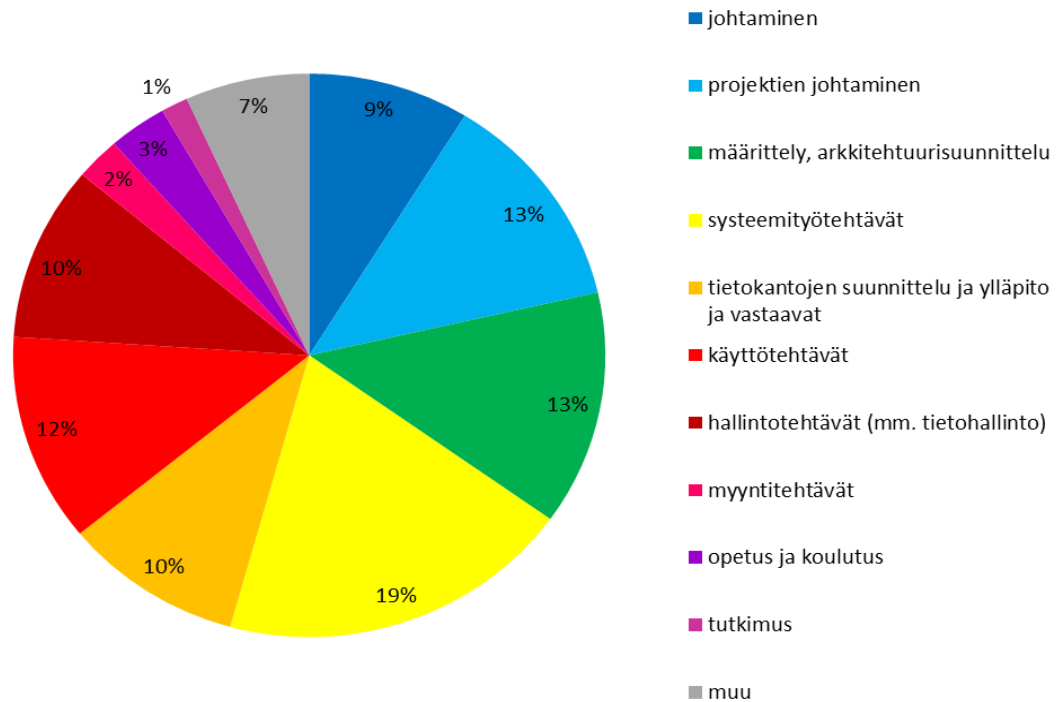
Ammattikorkeakoulujen osuus IT-ammattilaisten peruskoulutuksena on ollut voimakkaassa kasvussa, mutta nyt kehitys näyttää pysähtyneen ja osuus vakiintuneen 30% tienoille:

Kuva 3: IT-ammattilaisten peruskoulutustaso

18.9.2013

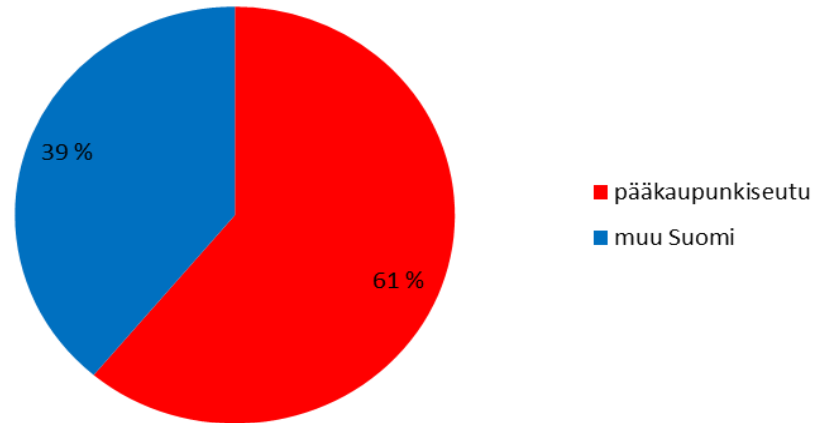
IT-ammattilaisen työnkuvat ovat nykyisin hyvin moninaiset. Monien mielikuvissa IT-ammattilainen on edelleen ohjelmoija. Systeemyö eli tietojärjestelmien suunnittelu, toteutus ja ylläpito työllistää nykyisin noin viidesosan IT-ammattilaisista. Lähellä olevat tehtäväalueet määrittely ja arkkitehtuurisuunnittelu sekä tietokantojen ja tietoliikennetkaisuun suunnittelu ja ylläpito mukaan luettuna ohjelmistojen ja tietojärjestelmien kehittämiseen liittyvät tehtävät muodostavat 42% IT-ammattilaisten työtehtävistä.

Kuva 4: IT-ammattilaisten pääasiallinen työtehtävä

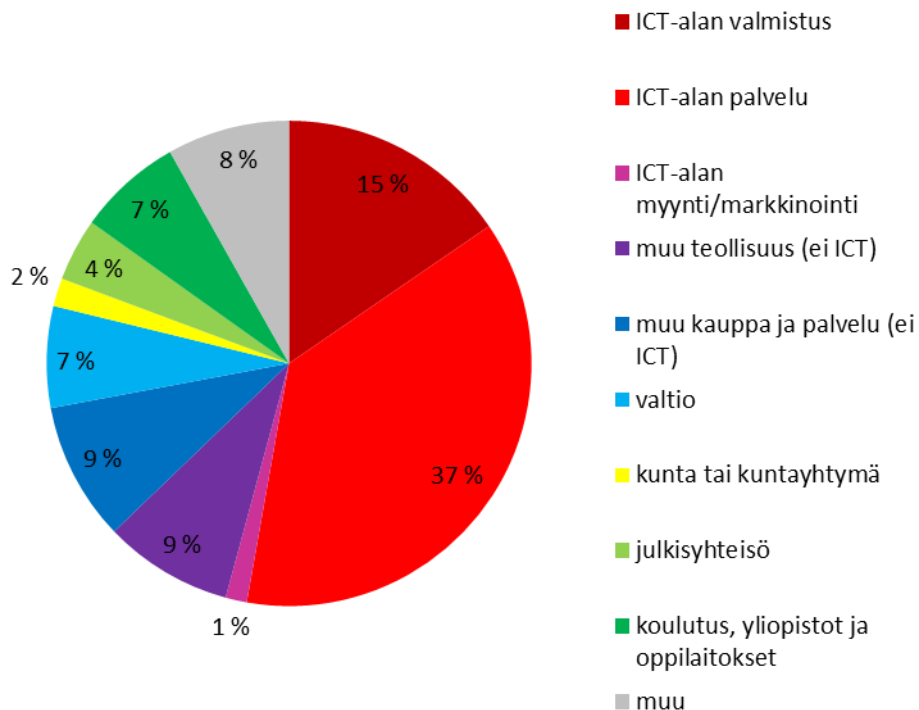
IT-työpaikat keskittyvät tunnetusti pääkaupunkiseudulle. Muutokset alueellisessa jakaumassa tapahtuvat tietenkin hitaasti, nyt pääkaupunkiseudun osuus työpaikoista on 61%:

18.9.2013

Kuva 5: IT-ammattilaisten työpaikkojen sijoittuminen alueittain

Noin puolet IT-ammattilaisista työskentelee ICT-toimialan yrityksissä ja puolet "asiakkaan puolella" eli tietotekniikkaa hyödyntävissä yrityksissä ja muissa organisaatioissa.

Kuva 6: IT-ammattilaisten työnantajien päätoimiala

18.9.2013

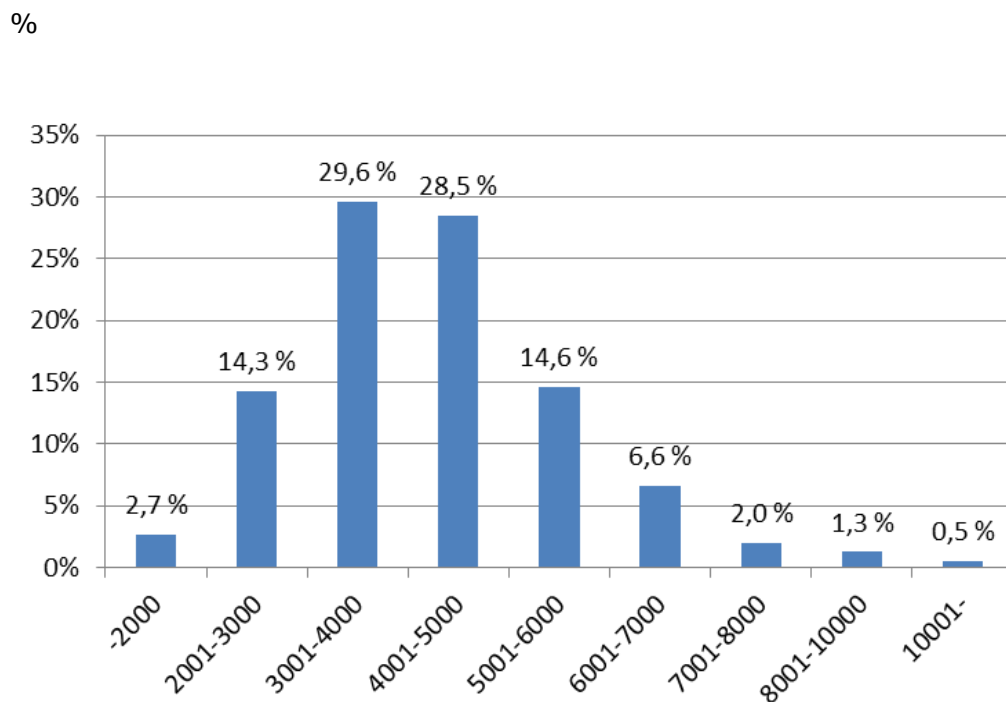
4. Palkkaus ja siihen vaikuttavia tekijöitä

Tutkimuksessa kokonaispalkka muodostuu peruspalkasta, luontoiseduista (esim. puhelin) ja lisäansioista (esim. ylityökorvaukset). Keskiluvut ovat seuraavat:

	Keskiarvo	Mediaani
Peruspalkka	4 311	4 110
Kokonaisansio	4 537	4 320

Taulu 1: Kuukausipalkkojen keskiarvot ja mediaanit

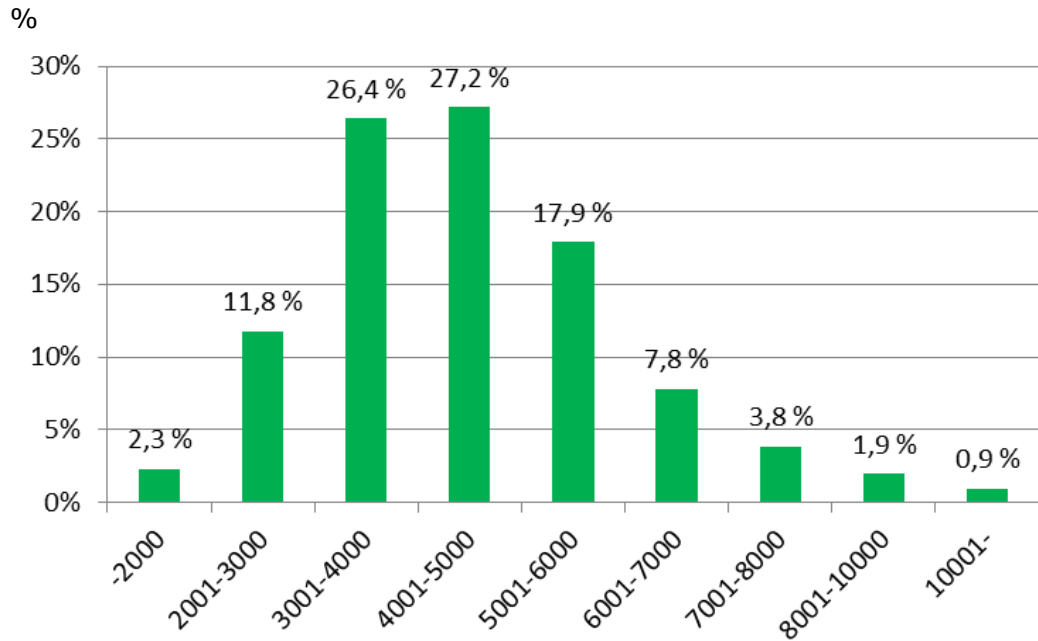
4.1 Palkkajakaumat

Kuva 7: IT-ammattilaisten peruspalkan jakauma

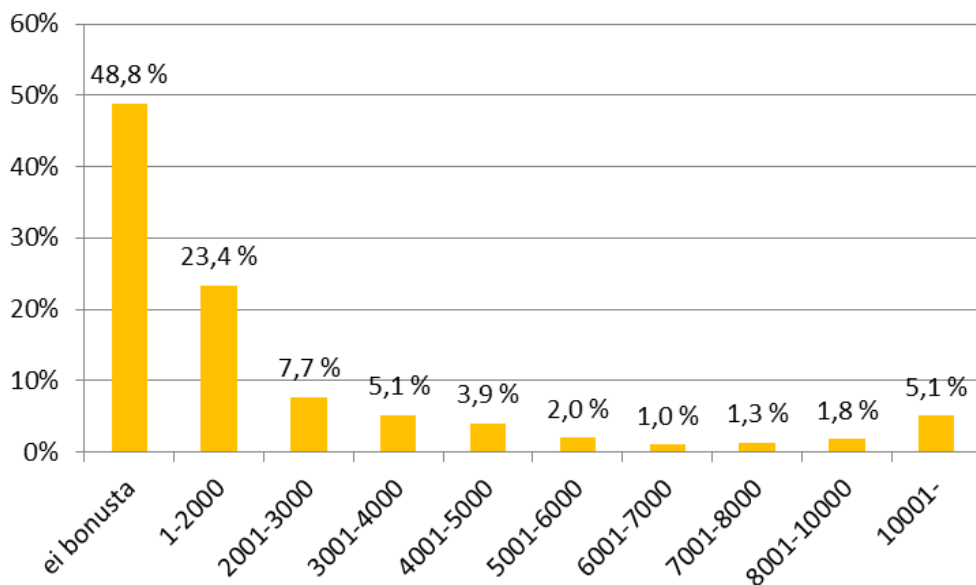
Monilla palkanlisät ovat merkittävä osa palkkausta ja ne tasoittavat jossain määrin peruspalkkojen eroja.

18.9.2013

Kuva 8: IT-ammattilaisten kokonaisansion jakauma

Noin puolet IT-ammattilaisista on saanut vuosibonusta ja näistä puolella bonus on ollut enintään 2000 €. Useampien kymmenien tuhansien eurojen bonuksiakin esiintyy:

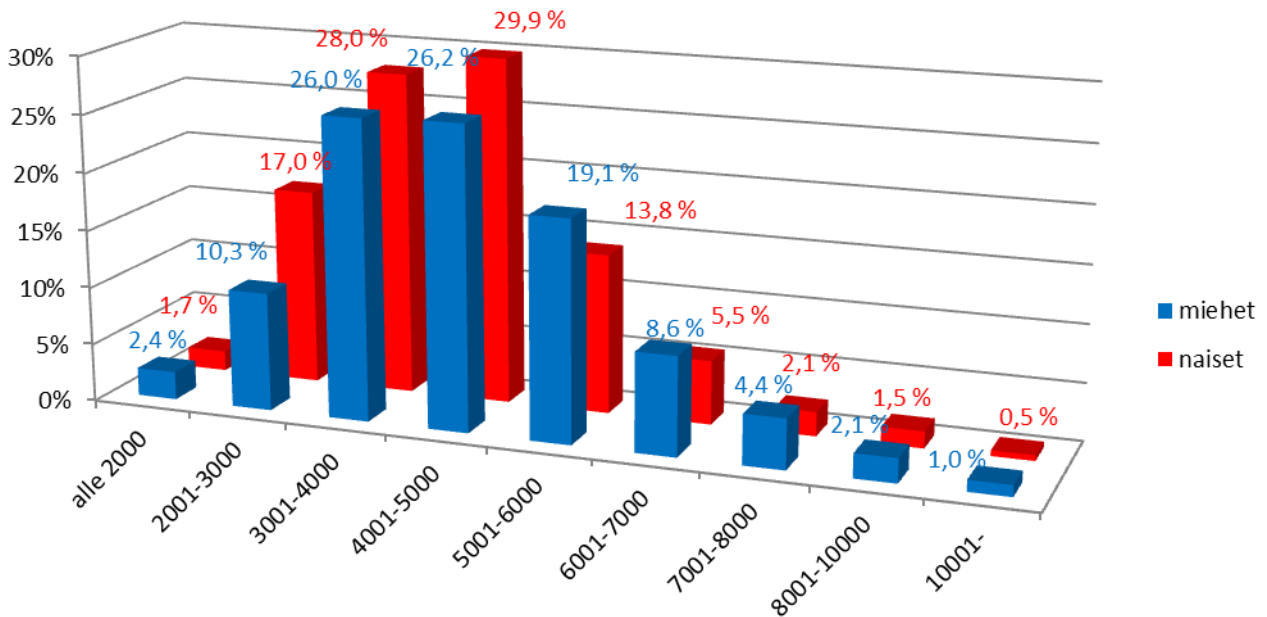

Kuva 9: Vuosibonus

18.9.2013

4.2 Palkka ja sukupuoli

Aikaisempina vuosina on palkka-aineiston analyyseissä osoitettu, että tietotekniikka-ammateissa toteutuu varsin hyvin periaate "sama palkka samoista tehtävistä". Ero palkkakeskiarvoissa syntyy ylimmissä tuloluokissa:

Kuva 10: Kokonaisansion jakautuminen sukupuolen mukaan

Miehistä selvästi suurempi osa sijoittuu luokkiin 5001- ja naisista suurempi osa luokkaan 2001-3000. Kokonaisansioiden keskiarvoissa eroa on miesten eduksi 423 euroa ja mediaaneissa 320 euroa.

	Peruspalkka				Kokonaisansio			
	Miehet		Naiset		Miehet		Naiset	
	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo	Mediaani
v. 2013	4 378	4 200	4 072	4 000	4 634	4 420	4 211	4 100
v. 2012	4 299	4 012	4 150	4 000	4 569	4 220	4 292	4 050
v. 2011	4 071	3 900	3 772	3 700	4 524	4 200	4 135	3 800

Taulu 2: Keskipalkat sukupuolen mukaan

18.9.2013

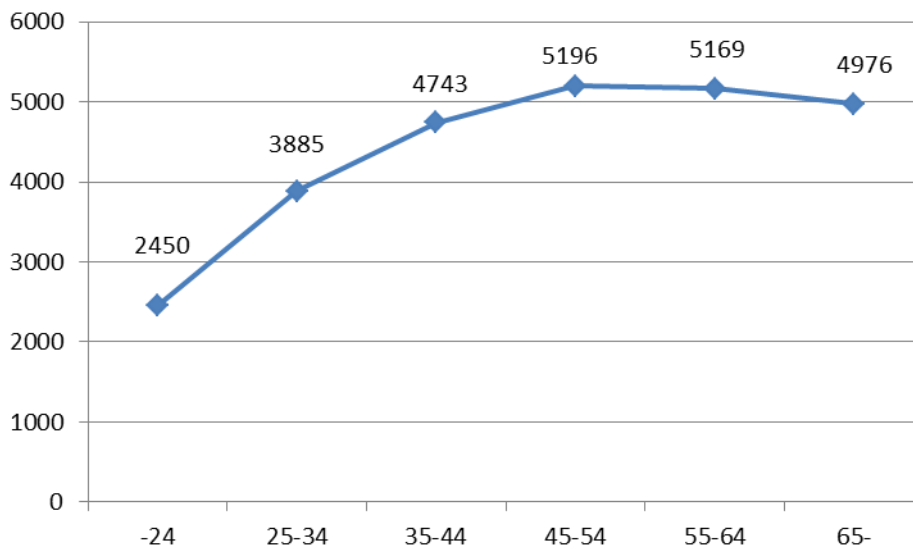
Ero johtuu pääosin siitä, että naisia on suhteellisesti vähemmän johtavassa asemassa ja vaativissa asiantuntijatehtävissä. Pällikkö- ja asiantuntijatehtävissä naisia sen sijaan on suhteellisesti hiukan enemmän. Kysymykseen valikoitumisen syistä tämä tutkimus ei pysty vastaamaan.

Kaiken kaikkiaan erot ovat niin pieniä että IT-alaa voidaan käytännössä pitää tasa-arvoisena palkan suhteen.

4.3 Palkka ja ikä

IT-ammattilaisten ikäjakauma Tilastokeskuksen aineistojen mukaisena on esitetty kohdassa 2.4.

Tulot nousevat johdonmukaisesti siirryttäessä vanhempiin ikäryhmiin ja ovat korkeimmillaan ikäryhmissä 45–54 vuotta. Tätä vanhemmissa ikäryhmissä osa-aikainen työskentely on jo tavallisempaa ja alentaa tuloja.

Kuva 11: Keskimääräinen kokonaisansio iän mukaan

		-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-
Peruspalkka	Keskiarvo	2 283	3 658	4 511	4 945	4 961	4 889
	Mediaani	2 350	3 600	4 400	4 800	4 800	4 625
Kokonaisansio	Keskiarvo	2 450	3 885	4 743	5 196	5 169	4 976
	Mediaani	2 550	3 737	4 594	5 000	4 970	4 625

Taulu 3: Keskipalkat iän mukaan

18.9.2013

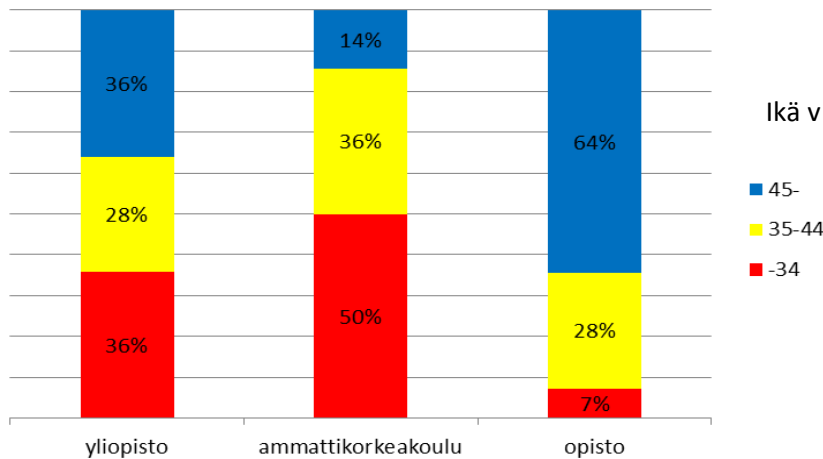
4.4 Palkka ja peruskoulutus

Seuraavassa taulukossa on esitetty peruspalkan ja kokonaisansion keskiarvot peruskoulutuksen mukaisesti:

	Yliopisto	Ammatti- korkeakoulu	Opisto- taso	Muu koulutus
Peruspalkka	4 589	3 818	4381	3 993
Kokonaisansio	4 798	4 044	4 616	4 199

Taulu 4: Keskipalkat peruskoulutustason mukaan

Taulukon luvut kuvaavat eri koulutustaustoilta tulleiden ja tutkimushetkellä työelämässä olevien ansiotuloja. Luvut eivät kuitenkaan suoraan kerro, miten peruskoulutus vaikuttaa palkkaan. Tämä johtuu erityisesti siitä, että ikäjakaumissa on huomattavia eroja. Ammattikorkeakoulututkintoja on suoritettu vasta 1997 alkaen ja ne ovat suurelta osin korvanneet aikaisemmat opistotason tutkinnot. Tästä syystä ammattikorkeakoulutaustaiset ovat edelleen selvästi nuorimpia ja opistotaustaiset vanhimpia:

Kuva 12: Peruskoulutus ja ikä

Ikäjakaumien erojen vaikutus "korottaa" keskipalkkoja opistotaustaisilla ja "alentaa" niitä ammattikorkeakoulutaustaisilla, vaikka jälkimmäisten keskipalkat ovat korkeampia kaikissa ikäluokissa. Esimerkiksi ikäluokassa 35-44 v opistotaustaisten keskimääräinen kokonaisansio on 4 421 ja ammattikorkeakoulutaustaisten 4 703 €/kk.

Askelta lähemmäs koulutustaustan vaikutuksen arviointia päästään soveltamalla ikävakiointia erikseen eri koulutustaustoilla oleviin, joiden ikäjakaumat siis ovat vakioinnin jälkeen samat. Tavoitejakautena käytettiin samaa kaikkien it-ammattilaisten jakaumaa kuin koko aineiston ikävakiointissa. Mukaan otettiin ikäluokat 35-44, 45-54 ja 55-64.

18.9.2013

Vakioinnin jälkeen vertailuarvot ovat seuraavat:

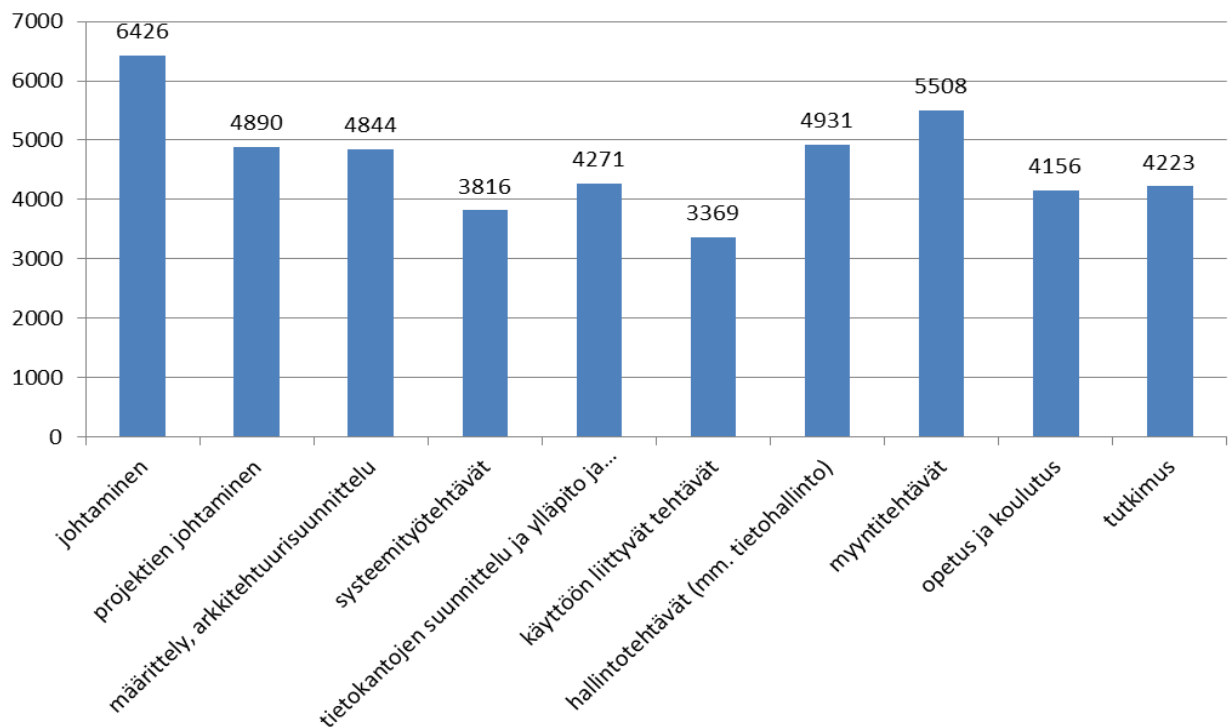
	Peruspalkan vertailuarvo	Kokonaisansion vertailuarvo
Yliopisto	5 208	5 414
Ammattikorkeakoulu	4 649	4 871
Opistotaso	4 444	4 682

Taulu 5: Kuukausipalkkojen vertailuarvot peruskoulutustason mukaan

Vertailtavuuden edelleen parantamiseksi mukaan on otettu vain toisen palvelussa olevat päätoimiset henkilöt. Tästä syystä kaikkien keskiluvut ovat korkeampia kuin koko aineistosta lasketut. Ammattikorkeakoulun suorittaneiden vertailupalkat ovat siis noin 200 euroa korkeampia kuin opistotaustaisten ja yliopistotaustaisten vertailupalkat edelleen noin 500 euroa korkeampia kuin ammattikorkeakoulutaustaisten.

4.5 Palkka ja pääasiallinen työtehtävä

Myös eri työtehtävissä ikäjakaumat ovat erilaisia kuten peruskoulutuksen kohdalla edellä. Useimmat aloittavat systeemyö- ja käyttötehtävistä ja tämä näkyy näiden tehtäväryhmien palkkakeskiarvoissa:

Kuva 13: Keskimääräinen kokonaisansio pääasiallisen työtehtävän mukaan

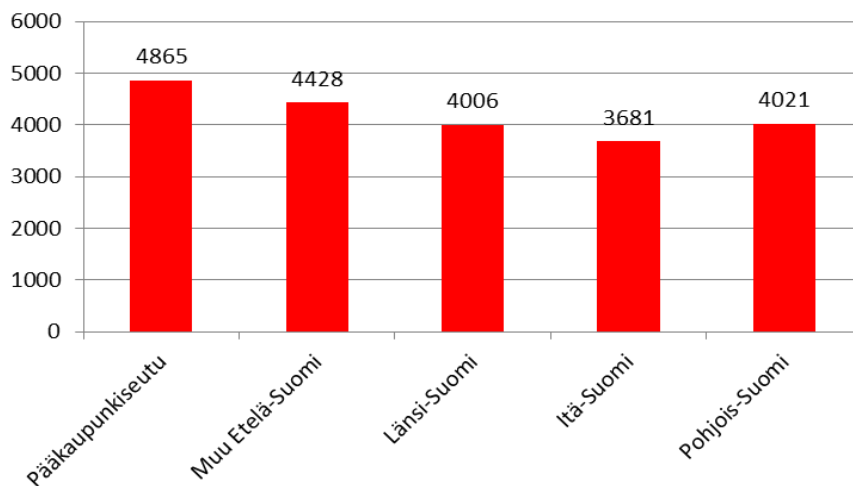
18.9.2013

Ikäjakaumien eroavaisuuden vaikutus on kuitenkin selvästi pienempi kuin peruskoulutuksen yhteydessä. Vastaavan ikävakioiden tuloksena tehtäväryhmien 1) määrittely, arkkitehtuurisuunnittelu, 2) systeemyötehtävät ja 3) käyttöön liittyvät tehtävät kokonaisansion vertailuarvot nousevat tehtäväryhmän keskiarvoon verrattuna 150-250 euroa, muissa tehtäväryhmissä muutokset jäävät alle 100 euron. Muutos on suurin käyttötehtävien kohdalla .

Tavoitejakautena käytettiin samaa kaikkien it-ammattilaisten jakaumaa kuin koko aineiston ikävakioiden osalta. Mukaan otettiin ikäluokat 25-34, 35-44, 45-54 ja 55-64. Tehtäväryhmät myynti, opetus ja koulutus sekä tutkimus jouduttiin jättämään pois pienen havaintomäärän johdosta.

4.6 Palkka ja työpaikan sijainti

Useimmat IT-työpaikat sijaitsevat pääkaupunkiseudulla, jossa palkat ovat noin 20-30 % korkeammat kuin maan muissa osissa.

Kuva 14: Keskimääräinen kokonaisansio alueittain

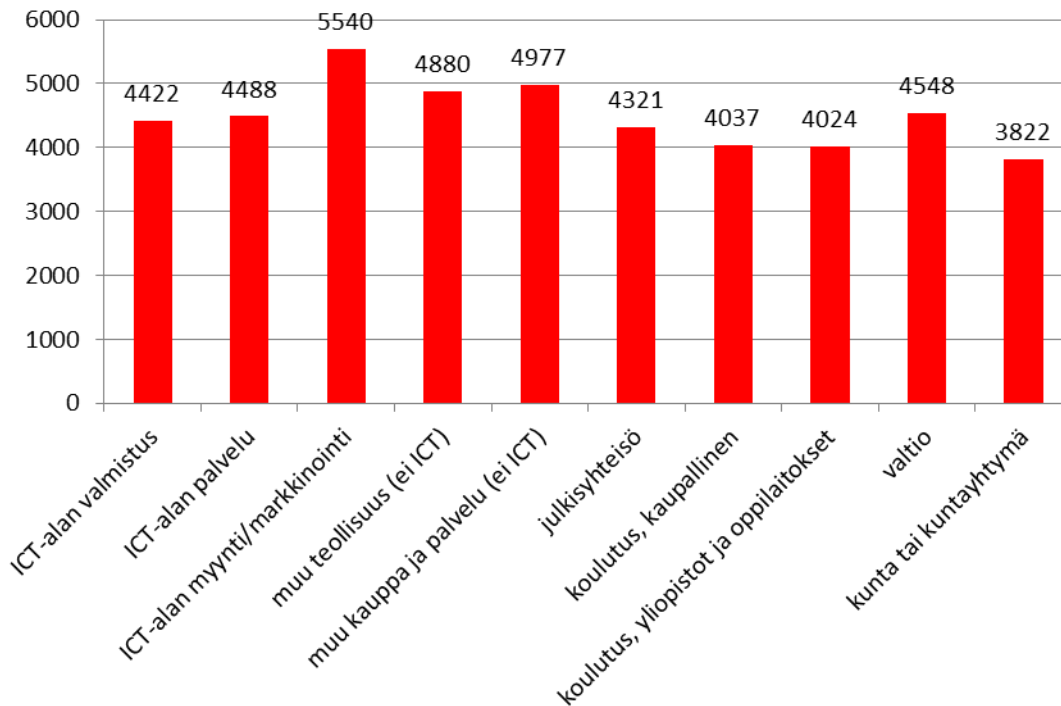
Pääkaupunkiseudun lisäksi alueista erottuu paremmalla palkkatasollaan muu Etelä-Suomi ja Itä-Suomi hiukan muita alemmalla tasolla.

Itä-Suomen alemmaa palkkatasoa selittää se, että muita alueita suhteellisesti pienempi osa on johtamis- tai projektien johtamistehtävissä kun taas suhteellisesti suurempi osa käyttötehtävissä. Pääkaupunkiseudulla käyttötehtävissä olevien osuus on 10% ja Itä-Suomessa 32%.

18.9.2013

4.7 Palkka ja työnantajan päätoimiala

Parhaiten ansaitsevat ICT-ammattilaiset löytyvät ICT-alan myynti/markkinointi-yrityksistä ja parempien palkkojen osalta erottuu myös Muu kauppa ja palvelu.

Kuva 15: Keskimääräinen kokonaisansio työnantajan päätoimialan mukaan

ICT-alan myynti/markkinointi johtaa myös peruspalkassa, mutta ero on huomattavasti pienempi kuin kokonaisansioissa. Kokonaispalkkaan tulee tällä sektorilla erilaisia lisiä 11% peruspalkan lisäksi, kun vastaava osuus muilla sektoreilla vaihtelee 2-6%.

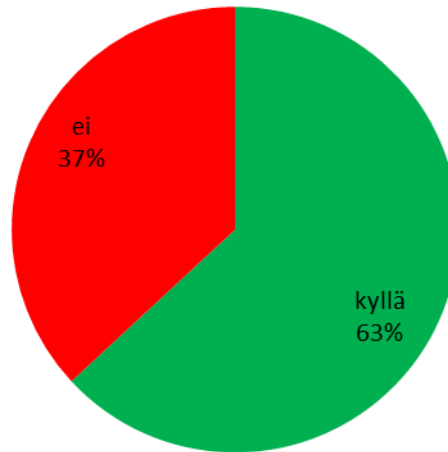
18.9.2013

5. Kouluttautuminen työn ohessa

5.1 Mahdollisuudet ammattitaidon ylläpitämiseen

IT-ammattilaisten peruskoulutuksen jakauma on esitetty kuvassa 3.

Tiedon uusiutumisenopeus IT-alalla vanhentaa nopeasti peruskoulutuksen tiedot ja pakottaa opiskelemaan melko paljon työn ohessa. Mahdollisuuksia tähän kysyttiin seuraavasti:

Kuva 16: Pystytkö työhönne ohessa riittävästi ylläpitämään ja kehittämään ammattitaitoanne?

Edellisissä tutkimuksissa "kyllä"-vastausten osuus on vaihdellut 53 – 59 %, joten nyt saatu tulos ilahduttaa, mutta muutoksen pysyvyys varmistuu tulevina vuosina.

Kysyttäessä syytä koulutusvajasteeseen korostuvat vaihtoehdot "kouluttautumiseen ei ole aikaa" ja "kouluttautuminen ei ole mahdollista kustannussyistä":

	merkittävä syy
sopivaa koulutusta ei ole tarjolla	15 %
ei ole selkeää käsitystä siitä, mitä tietoa tarvitsee	10 %
kouluttautumiseen ei ole aikaa	56 %
kouluttautuminen ei ole mahdollista kustannussyistä	40 %

Taulu 6: Syyt ammatillisen kouluttautumisen riittämättömyyteen

18.9.2013

Edelliseen tutkimukseen verrattuna nämä vaihtoehdot nimetään nyt hiukan useammin merkittäväksi syyksi koulutusvajaukseen.

Tarkasteltaessa koulutuksen riittävyyttä alueittain pääkaupunkiseutu ja muu Etelä-Suomi ja Länsi-Suomi erottuvat omaksi ryhmäkseen 64 - 66 % lukemilla kun taas perää pitää Lappi 42 % lukemalla. Tällä kertaa parhaiten sijoittuu kuitenkin Itä-Suomi, jossa peräti 77% katsoo saaneensa riittävästi koulutusta.

5.2 Lisäkoulutuksen tarve

Vastaajista 13% vastasi kysymykseen, millaista lisäkoulutusta vastaaja katsoo tarvitsevänsä. Useimmin mainittiin yksittäisiin tekniikoihin tai tuotteisiin liittyvät kurssit, yhteensä 40% vastaajista. Seuraavina tulivat yleisesti ajan tasalla pysymistä palvelevat sisällöt ja prosesseihin ja projektityöhön sekä johtamiseen liittyvät kurssit. Muut aiheet jäivät selvästi alle 10% maininnoille.

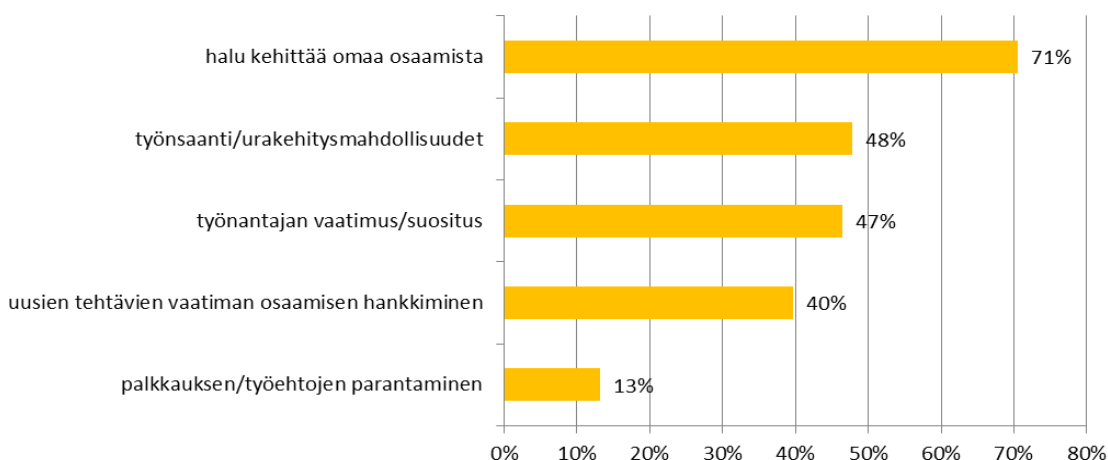
5.3 Sertifikaattien suorittaminen

Sertifikaattien suorittaminen on yleistynyt selvästi viime vuosina ja nyt jokin sertifikaatti on 40 %:lla kun 2009 sertifioitujen osuus oli 26 %.

Valmistajista riippumattomien sertifikaattien osuus on edelleen kasvanut niiden tarjonnan lisääntyessä ja sertifiointitoiminnan aktivoituessa. Nyt valmistajista riippumattoman sertifikaatin ilmoittaa omistavansa 30 % (vuonna 2009 12 %).

Selvästi yleisimpiä olivat tietohallinto- ja ohjelmistoprosessien hallintaan (ITIL, SCRUM yms.) liittyvät sertifikaatit (30% vastaajista) ja seuraavaksi yleisimpiä tuotekohtaiset (esim. erilaiset Microsoft-) sertifikaatit (20% vastaajista). Seuraavina tulevat turvallisuuteen ja projektinhallintaan (kummasakin 6% vastaajista) ja testaukseen (4% vastaajista) liittyvät sertifikaatit.

Sertifioitumisella tavoitellaan useimmiten oman osaamisen kehittämistä, harvoin suoranaista palkankorotusta:

Kuva 17: Sertifioitumisen tavoite

18.9.2013

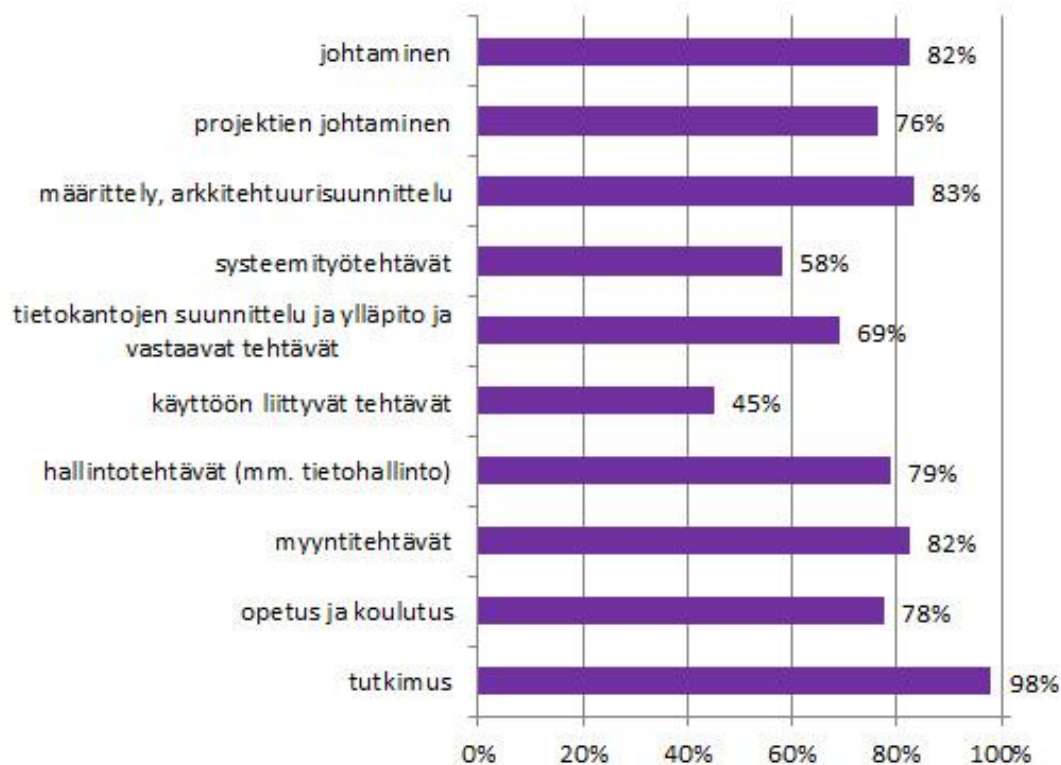
Sertifioituminen näkyy palkkauksessa mielenkiintoisella tavalla. Sertifioitujen keskimääräinen kokonaisansio (4876 €/kk) on selvästi parempi kuin sertifioitumattomien (4307 €/kk) ja sertifioiduista 59% ilmoittaa saaneensa vuosibonusta kun sertifioitumattomilla osuus on 46%.

Sertifikaatin vaikutusta tutkittiin tarkemmin suunnittelutyypisissä tehtävissä (määrittely ja arkkitehtuurisuunnittelu, systeemyötehtävät, tietokanta-, tietoliikenne- ja vastaavat asiantuntijatehtävät). Keskimääräisen kokonaisansion ero on kaikissa ikäryhmissä sertifioitujen eduksi ja vaihtelee 240 ja 840 euron välillä. Ikävakioitu kokonaisansion vertailuarvo on sertifioiduilla 4716 euroa ja sertifioitumattomilla 4284 euroa.

Kysymys ei ole siitä, että sertifikaatin suorittaminen sinänsä olisi yleisesti palkankorotuksen peruste. Vain vähän yli 10% sertifioiduista katsoo, että tällaista vaikutusta olisi ollut. Ilmeisesti kiinnostus sertifioitumiseen liittyy muuhunkin aktiivisuuteen sekä omaan työhön ja oman osaamisen kehittämiseen kohdistuvaan kiinnostukseen.

6. Työajan jakautuminen työskentely-ympäristöittäin

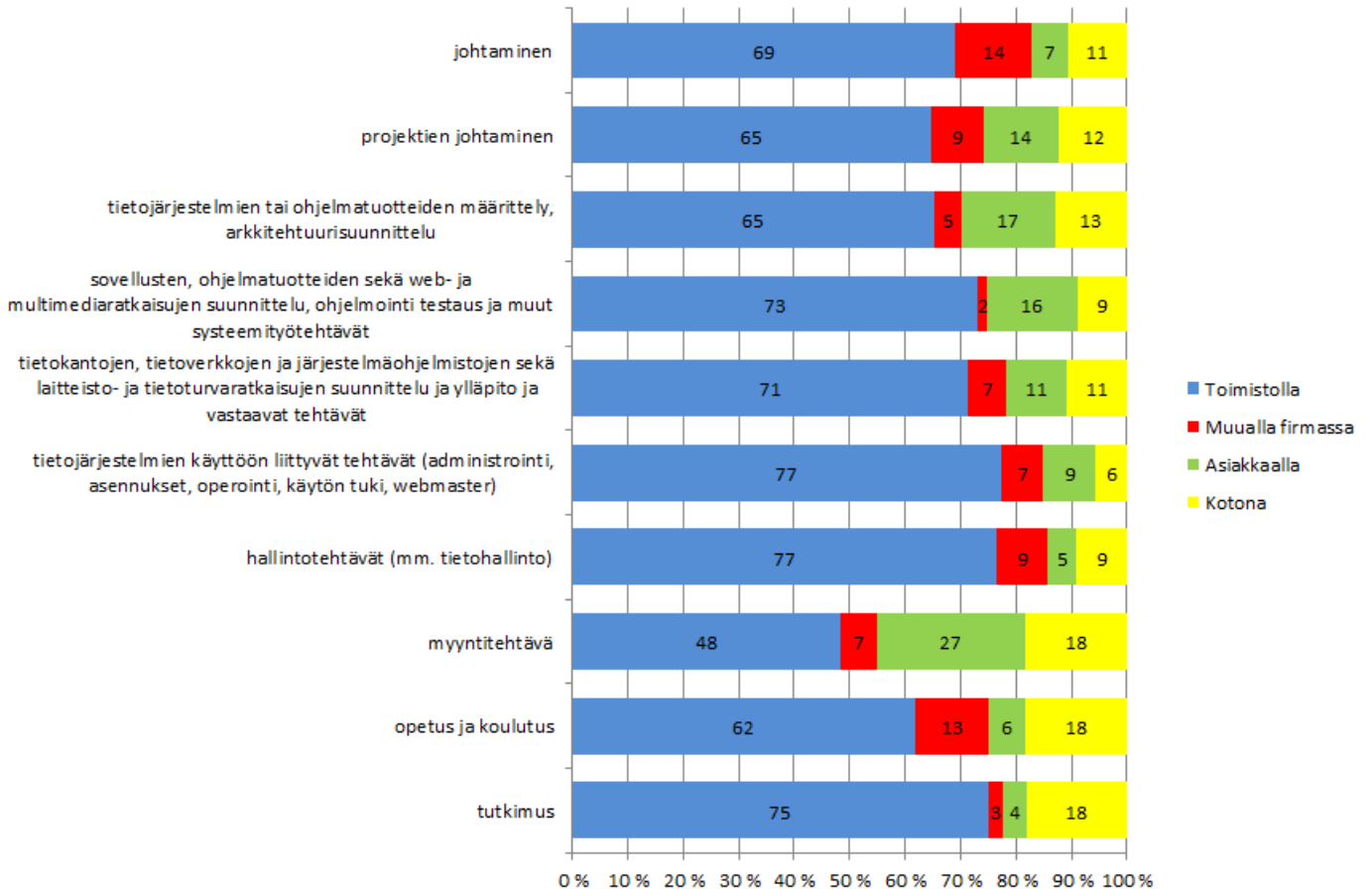
Tutkimuksessa mitattiin tällä kertaa myös työajan jakautumista eri työympäristöjen kesken ja erityisesti ns. epätyypillisten työympäristöjen kuten kodin osuutta. Kotona työskentely onkin yleistä: 70% tekee ainakin jonkin verran työtä kotona. Tehtävänimikkeittäin tässä on huomattavia eroja:

Kuva 18: Kotona tai vastaavassa ympäristössä työskentelyn yleisyys tehtäväalueen mukaan

18.9.2013

Työskentely kotona on siis huomattavan yleistä, mutta kotona tehdyn työn osuus viikkotunneista ei kuitenkaan ole keskimäärin suuri. Osuus vaihtelee tehtäväalueesta riippuen 6-18% välillä.

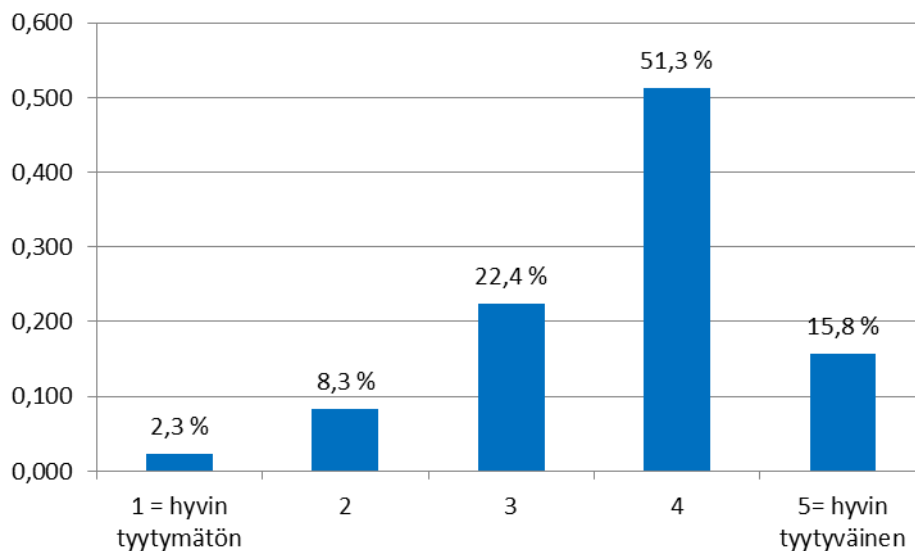
Kuva 19: Työajan jakautuminen työskentely-ympäristöittäin tehtäväalueen mukaan

Työskentely kotona näyttää olevan usein ylityön luonteista siten, että pisimpiä työviikkoja tekevät myös raportoivat tekevänsä paljon työtä kotona.

18.9.2013

7. Tyytyväisyys työhön

Kokonaiskuva on varsin positiivinen: ainoastaan 11 % oli tyytymättömiä (vastaukset 1–2) kun taas selvä enemmistö 67 % oli tyytyväisiä (vastaukset 4–5) työtilanteeseensa kokonaisuutena. Taantuman jatkumisesta huolimatta luvut ovat jopa hiukan positiivisempia kuin 2012, jolloin tyytyväisten osuus oli 61%.

Kuva 20: Tyytyväisyys työtilanteeseen kokonaisuutena

Nuorimmat ja vanhimmat ovat tyytyväisimpiä ja 45-54 -vuotiaat vähiten tyytyväisiä. Mahdollisuus oman osaamisen kehittämiseen lisää tyytyväisyyttä. Alueellisesti tyytyväisimpiä ollaan Itä-Suomessa ja Lapissa. Toimintatapojen muutos työpaikalla näyttää vaikuttavan siten, että huomattavat muutokset tai täydellinen muuttumattomuus aiheuttavat tyytymättömyyttä ja parhaaksi katsotaan tilanne siltä väliltä.

Tyytyväisyys ei näytä juurikaan riippuvan sellaisista taustamuuttujista kuin työtehtävästä tai työnantajan toimialasta.

Kysyttäessä työhön tyytyväisyyden tai tyytymättömyyden syytä 45% vastaajista kuvasi sanallisesti yhden tai useampia tekijöitä, kuten:

”Työ on itsenäistä ja palkitsevaa, voi kehittyä koko ajan.”

”Töitä on liikaa, palkkaa liian vähän, pomo on kusipää.”

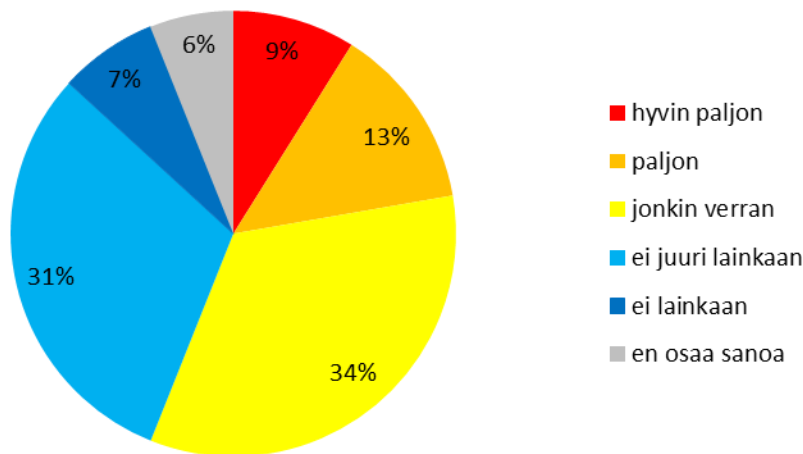
”Liikaa byrokratiaa ja excelpaskaa”

18.9.2013

Vastauksista erottui selvä kolmen tekijän kärki: työn sisältö, siitä maksettu palkka ja varmuus työn jatkuvuudesta. Seuraavaksi yleisimmin mainittiin työhön liittyvä kiire, esimiehet ja johtamistavat sekä työtoverit.

8. Toimintatapojen muutos

Joka viidennen työpaikalla toimintatavat ovat muuttuneet viimeksi kuluneen vuoden aikana paljon tai hyvin paljon:

Kuva 21: Toimintatapojen muuttuminen

Näkymä toimintatapojen muuttumiseen vaihtelee jonkin verran tehtävittäin: turbulenteimpana ympäristönsä näkevät johtajat ja myyjät, joista toimintatapojen arvioi muuttuneen paljon tai hyvin paljon 30-32% ja staattisimpana systeemyön ja käytön ammattilaiset, vastaava osuus 18-20%.

Muutoksen ylivoimaisesti yleisin muoto on ollut organisaation uudistaminen tai omistajan vaihtuminen (40% vastaajista) ja näiden mukanaan tuomat asiat:

*”Organisaation rakenne ja vastuut on muutettu täysin. Tiimiorganisaatorakenteesta on luovuttu.”
”uusi omistaja, uudet kujeet”*

On siirrytty matriisiorganisaatioon ja matriisista takaisin linjaorganisaatioon, keskitetty ja hajautettu, lisätty ja vähennetty byrokratiaa. Kontrollia on lisätty:

”Valvonta, raportointivaatimukset, budjettikuri ja henki ovat kaikki kiristyneet merkittävästi.”

Toimintaprosessien kehittäminen on toiseksi yleisin muutoksen muoto (15%), erityisesti ITILin mukaisten prosessien käyttöön otto. Ulkoistukset ovat vaikuttaneet monen työympäristöön, hiukan harvemmin ulkoistuksien purkaminen. YT-neuvottelut ja henkilöstömuutokset ovat monelle arkipäivää:

18.9.2013

"YT-neuvottelujen tuloksena irtisanomisia, joista seuraa työn uudelleen määrittelyä eli uusia asioita opetettavaksi lyhyellä varoitusaajalla."

Noin 5% nostaa keskeiseksi muutostekijäksi menetelmien muuttumisen, joka on useimmin ketterien menetelmien käyttöönotto. Saman verran mainintoja saa työvälaineiden tai järjestelmien muuttumisen:

"Uudet käyttöönotetut ohjelmistot ja tietojärjestelmät seurauksineen ..."

Muita esiin nostettuja asioita olivat mm. säästöt, tehokkuusvaatimuksien kasvu, liiketoiminnan muuttuminen ja globaalistuminen.

9. Suhtautuminen yrittäjyyteen

Yrittäjäksi ryhtymistä seuraavan vuoden aikana harkitsee 11% IT-ammattilaisista.

Yrittäjyydestä kiinnostumattomat mainitsevat yleisimmin syyksi tyytyväisyyden nykytilanteeseen ja pakkatyön riskittömyyden:

"Hyvä ja turvallinen nykyinen työpaikka"

Tai:

"Yrittäminen ei ole minun juttu"

Ikä, liikeidean puuttuminen ja riskin pelko ovat seuraavaksi yleisimpiä. Myös työn rankkuus ja yrittäjyyteen liittyvä byrokratia pelottaa ja yrittäjyyteen liittyvä myyntityö ja hallinnolliset tehtävät tuntuvat monesta vierailta.

Yrittäjinä jo toimivien kokemukset ovat olleet pääosin positiivisia ja odotuksien mukaisia. Moni korostaa yrittäjyyden tuoman vapauden merkitystä:

"Pitkän korporaatiotaipaleen jälkeen joustavuus ja vaikutusmahdollisuus ajankäyttöön tuntuu hyvältä."

Negatiiviselta puolelta tuodaan esiin erityisesti uuden yrittäjän talouden tiukkuus, laman vaikutus ja julkisen puolen kilpailusääntöjen vaikutus pienyrittäjän kilpailumahdollisuuksiin. Myös yleinen suhtautuminen yrittäjyyteen ja valtion konkreettiset toimet voisivat olla paremmalla tolalla:

"Uuteen yrittämiseen kannustavat työkalut ovat kovin riittämättömiä".